

Landgoed Teussink

beschrijving bouwhistorie Olde Teussink

Tuin- en landschapsarchitecten

Versie 16 januari-2017

ZZ

INHOUDSOPGAVE	
1 INLEIDING	3
2 LOCATIEONDERZOEK	4
2.1 Hottinger atlas	4
2.2 Huguenin atlas	4
2.3 Olde Teussink, Teussink en 'n Tooslag	4
3 LANDSCHAPSTYPOLOGIE	5
3.1 Bodem en Geomorfologie in het kort	5
3.1 Heidelandschap	6
3.2 Hoevenlandschap	6
3.3 essenlandschap	6
3.4 Maten en beeklandschap	6
4 HET ERF OLDE TEUSSINK	7
4.1 De basis	7
4.2 Olde Teussink, het erf tot 1937	8
5 ERF TEUSSINK 2016	10
6 ONTSTAANSGESCHIEDENIS HUIS OLDE TEUSSINK	11
6.1 De eerste verbouwing	11
6.3 De tweede verbouwing	14
6.4 Situatie 2016	16
7 DE VEESTAL	18
8 BIJGEBOUWEN	20
8.1 De schoppe	20
8.2 De kleine kapschuur	21
8.3 De grote kapschuur	22
8.4 De kleine schuur	23
8.5 De jongveestal	24
8 DE ERFSITUATIE IN 2017	26

COLOFON

Opdrachtgever,
E.A. Bijkerk- Cromhoff

ONTWERP

Ing. André Bijkerk, tuin- en landschapsarchitect BNT.
Hengelsestraat 791
7521 PA Enschede
T 053 4359956
E andre@bijkerkcs.eu
www.bijkerkcs.eu

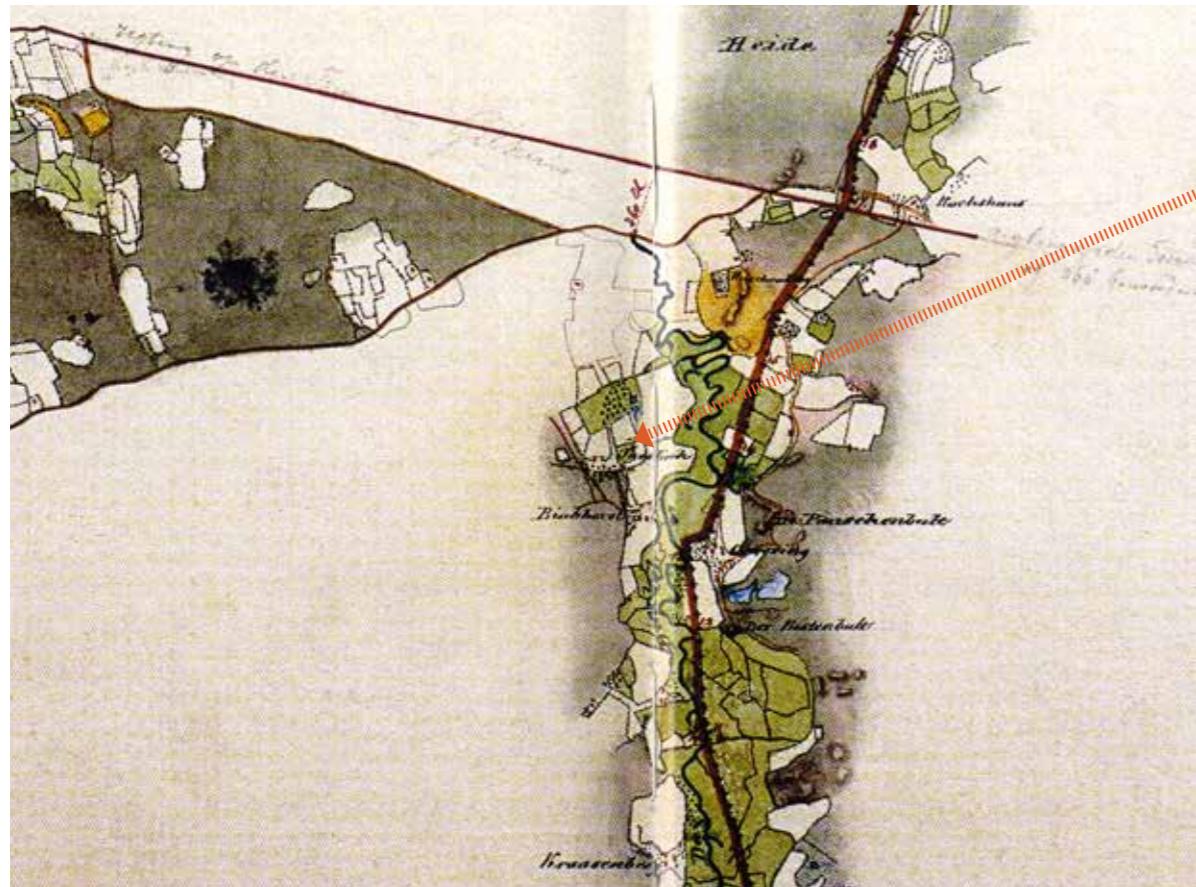
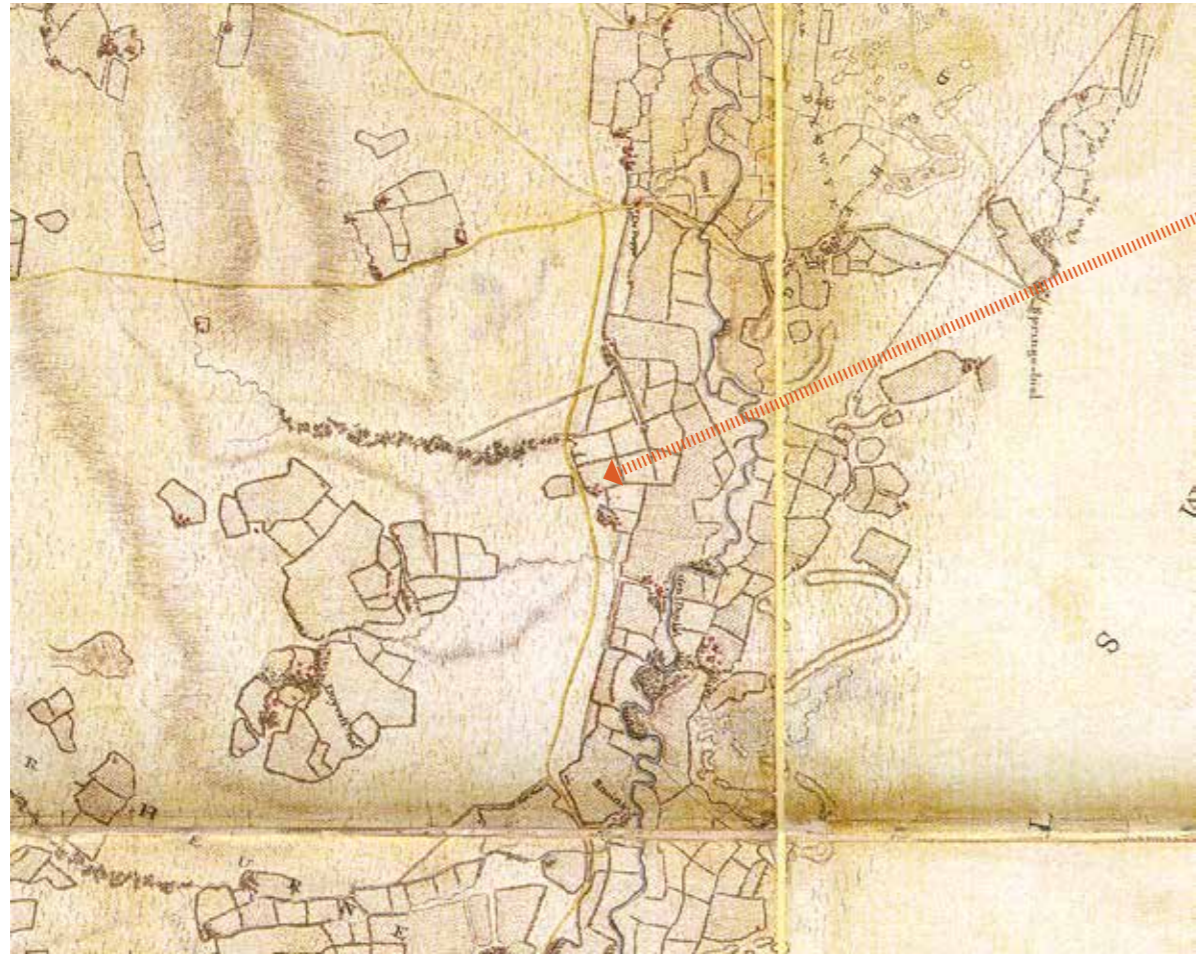
bijkerk c.s.
Tuin- en Landschapsarchitecten

1 INLEIDING

Het volgende boekwerkje beschrijft het ontstaan en de ontwikkeling van landgoed Teussink aan de Lossersedijk 16 te De Lutte. Dit rapport beschrijft in hoofdzaak de geschiedenis van de bouwkundige elementen. De landschappelijke ontwikkelingen worden in het kort besproken. Op bijgaande topografische kaart is de locatie aangegeven. Er is steeds sprake van Teussink en Olde Teussink. Olde Teussink is de meest oorspronkelijke locatie. Het betreft dan het huidige pand Lossersedijk nummer 16. Teussink zelf is van later datum en zou feitelijk Neie Teussink moeten heten.

Het erf is sinds de 16e eeuw uiteindelijk in 2015 overerfd aan Mevrouw Bette Bijkerk-Cromhoff. De geschiedenis tot dit moment wordt in Bijlage 1 nader weergegeven.

2 LOCATIEONDERZOEK

2.1 Hottinger atlas

De Hottinger atlas beschrijft landschappen van eind 18e eeuw. Op de hier-naast weergegeven kaart is de erfsituatie al zichtbaar.

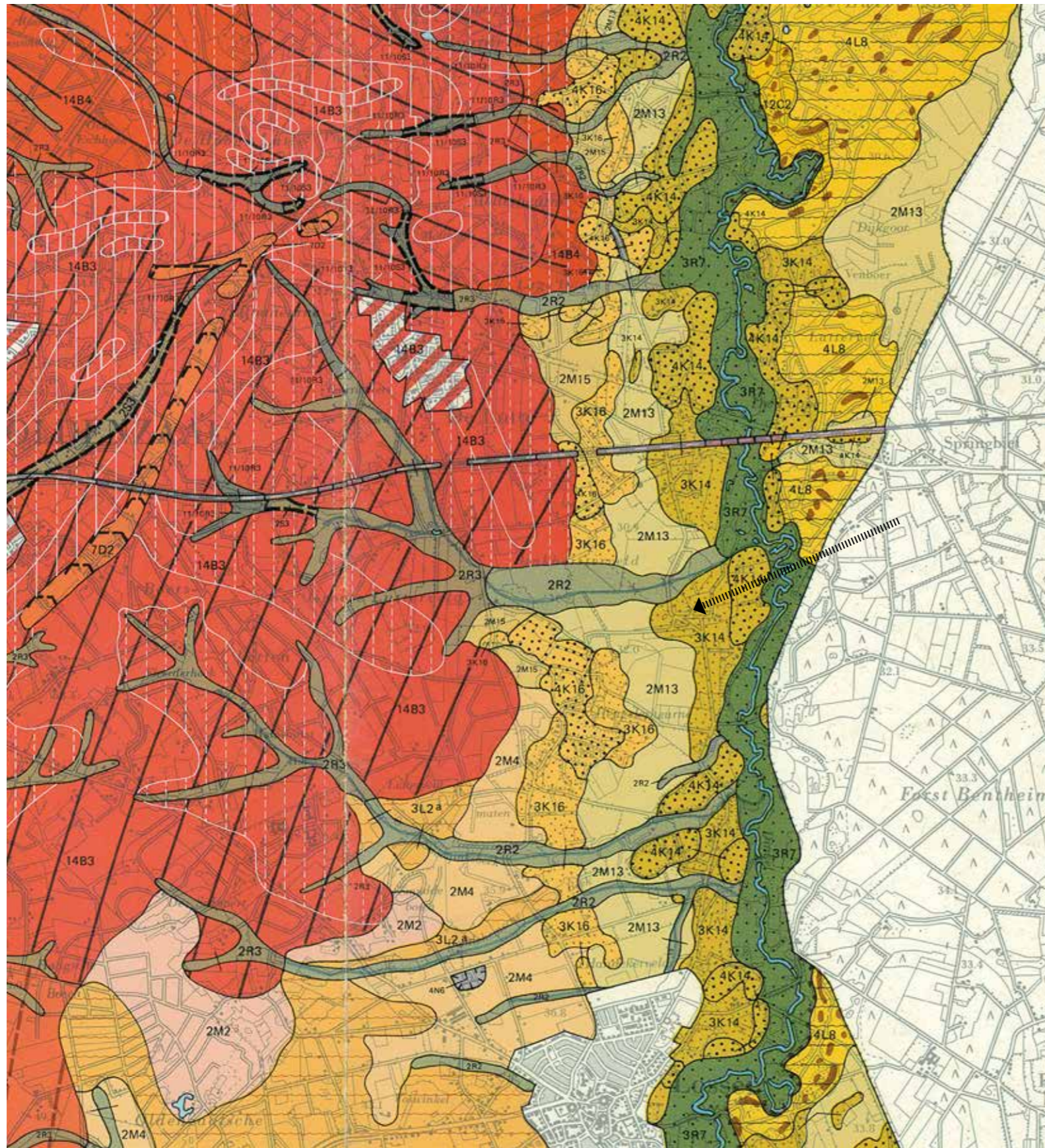
2.2 Huguenin atlas

Ook op de kaart van Huguenin, die landschappen in Nederland in begin 19e eeuw beschrijft, komt de erflocatie reeds voor. Op bijgaande kaart is dit weergegeven.

2.3 Olde Teussink, Teussink en 'n Tooslag

Al in dit tijdsgewricht was er al sprake van twee bouwlocaties. Het Teussink en Olde Teussink. Het huidige landgoed kent nu zoals gezegd de locatie Olde Teussink. Aan de zuidzijde bevindt zich erv Binckhorst. Dit erf is mogelijk nog veel ouder dan de locatie Teussink. De naam Binckhorst komt daarom op meer locaties voor. Ten noorden van Olde Teussink bevindt zich een locatie die 'n Tooslag wordt genoemd. Op deze plek heeft een klein bouwwerk of boerderijtje gestaan dat vermoedelijk als tol diende voor de daar aanwezige situatie van landweren. Hieronder in 'n Tooslag zichtbaar.

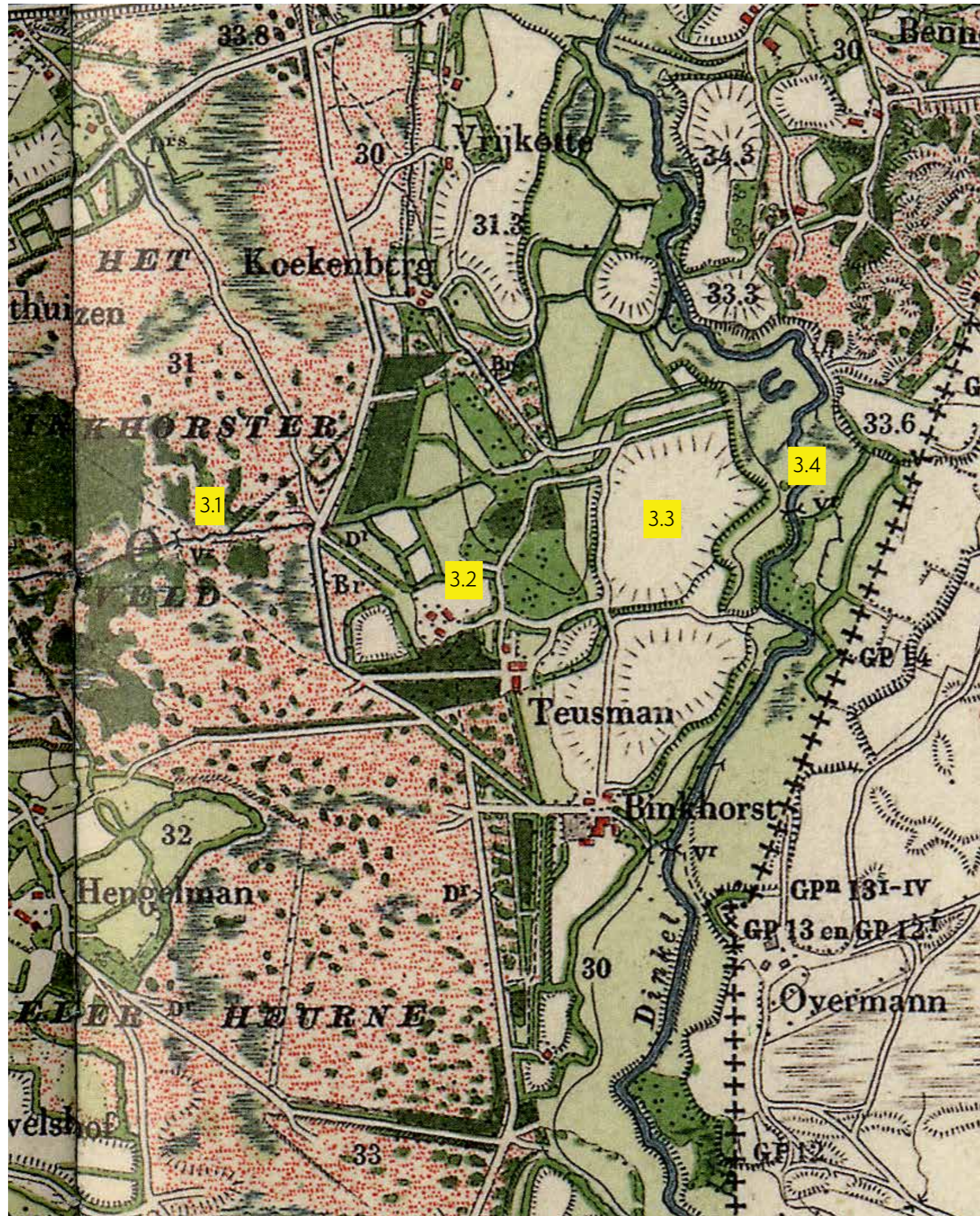

3 LANDSCHAPSTYPOLOGIE

3.1 Bodem en Geomorfologie in het kort

- Op de geomorfologische kaart is de bodemsituatie goed waar te nemen.
- Het erf is op de opduiking 3K14 gelegen zijnde zandige heuvels en glooiingne in de periferie van de Dinkel en hier specifiek noord-zuid georiënteerd. De beekdallaagte van de Dinkel, 3R7, is noord-zuid gerienteerd. De vanaf de stuwwal van Enschede over het landgoed lopende poortbultenbeek, 2R2, steekt door de rij hogere opduikingen heen. De voormalige heidevelden worden vertegenwoordigd door het kenmerk. 2M13.

3.1 Heidelandschap

Aan de westzijde van het landgoed was er sprake van heidevelden, op de meeste kaarten is dit gebied het Binkhorster veld genoemd. Op bijgaande kaart bij 3.1 bevindt zich de huidige Poortbultenbeek. In de loop van de 19e eeuw was deze beek een verzamelbeek voor water dat in de natte heide stond en inmiddels een watergang is geworden. De oorspronkelijk loop was vermoedelijk dwars door het landgoed. Er wordt op dit moment onderzocht waar deze loop zich bevond.

3.2 Hoevenlandschap

De beide erven liggen in het oude hoevenlandschap. Er is sprake van hoger gelegen delen met daartussen een kleinschalig matenlandschapje. Opvallend is de aanwezigheid van enkele bospercelen.

3.3 essenlandschap

Hoewel dit essenlandschap onderdeel van het oude hoevenlandschap kan worden aangemerkt wordt hier gezien de schaal toch een essenlandschap benoemd.

3.4 Maten en beeklandschap

Het dinkeldal is een klein rivierenlandschap of beeklandschap waar natte open laagtes en kleinschalig hakhout zich afwisselen. De stroomkracht van de Dinkel was op sommige plekken beheersbaar en waren dichte houtsingels mogelijk terwijl andere plekken door de rivier opnieuw werden gemodelleerd.

4 HET ERF OLDE TEUSSINK

4.1 De basis

- De meest oude bekende situatie is een stedenbouwkundige opzet van een hoofdgebouw met een enkel bijgebouw. Tot na de vorige eeuwwisseling was er sprake van een kleine boerderij. Op bijgaande oude kadasterkaart is de situatie weergegeven. Opvallend is dat de vroegere openbare weg over het landgoed en het erf hebben gelopen. De es die destijds westelijk van de weg lag is nu aan de oostzijde gelegen.

4.2 Olde Teussink, het erf tot 1937

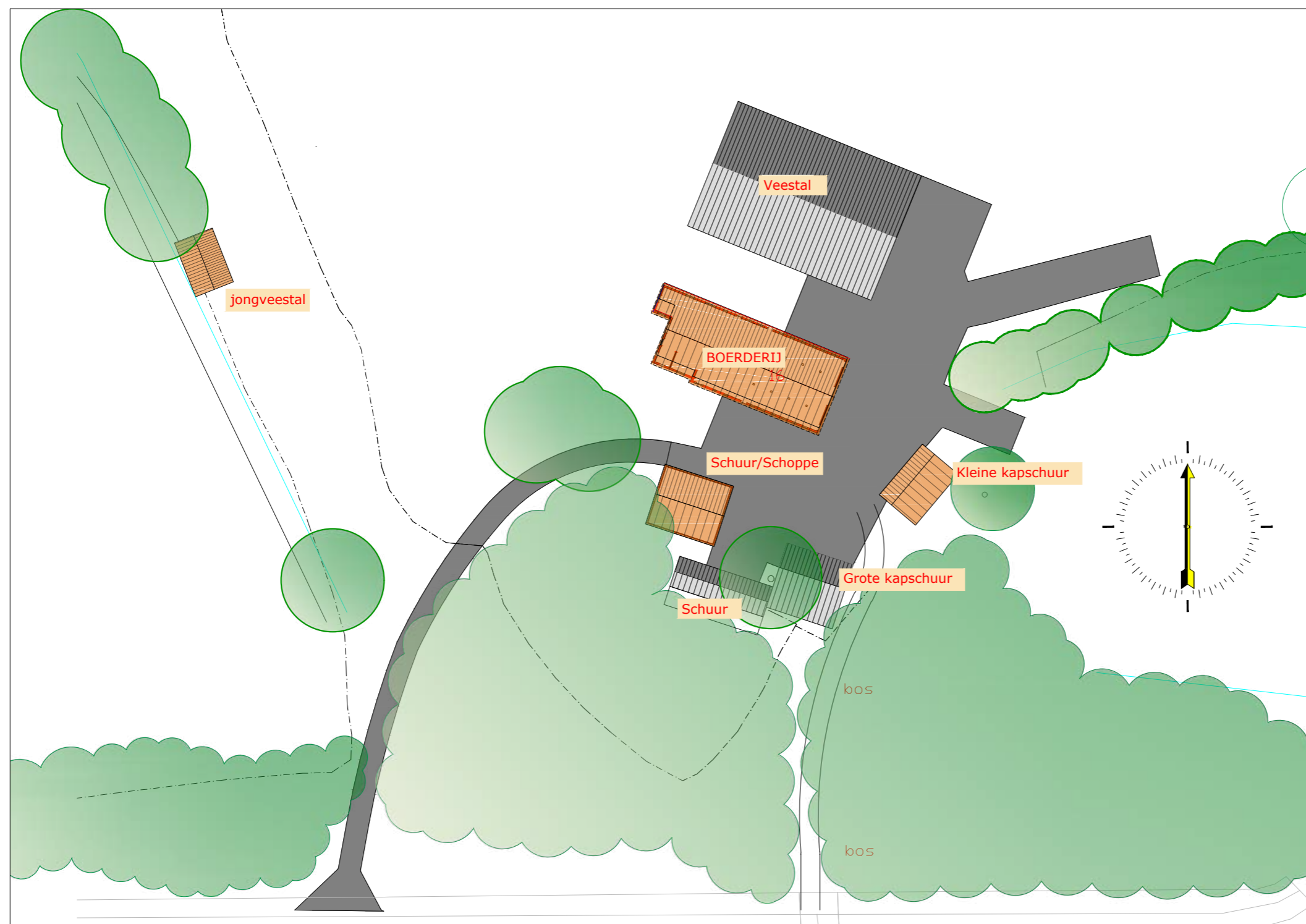
- Op bijgaande kaart is de situatie te zien zoals die tot ca. 1937 heeft bestaan.
- Op de volgende pagina's zijn foto's afgedrukt die deze situatie weergeven.

5 ERF TEUSSINK 2016

Op het overzicht hiernaast worden de in 2016 aanwezige gebouwen weergegeven. Aansluitend wordt de ontstaansgeschiedenis van de gebouwen in chronologische volgorde beschreven.

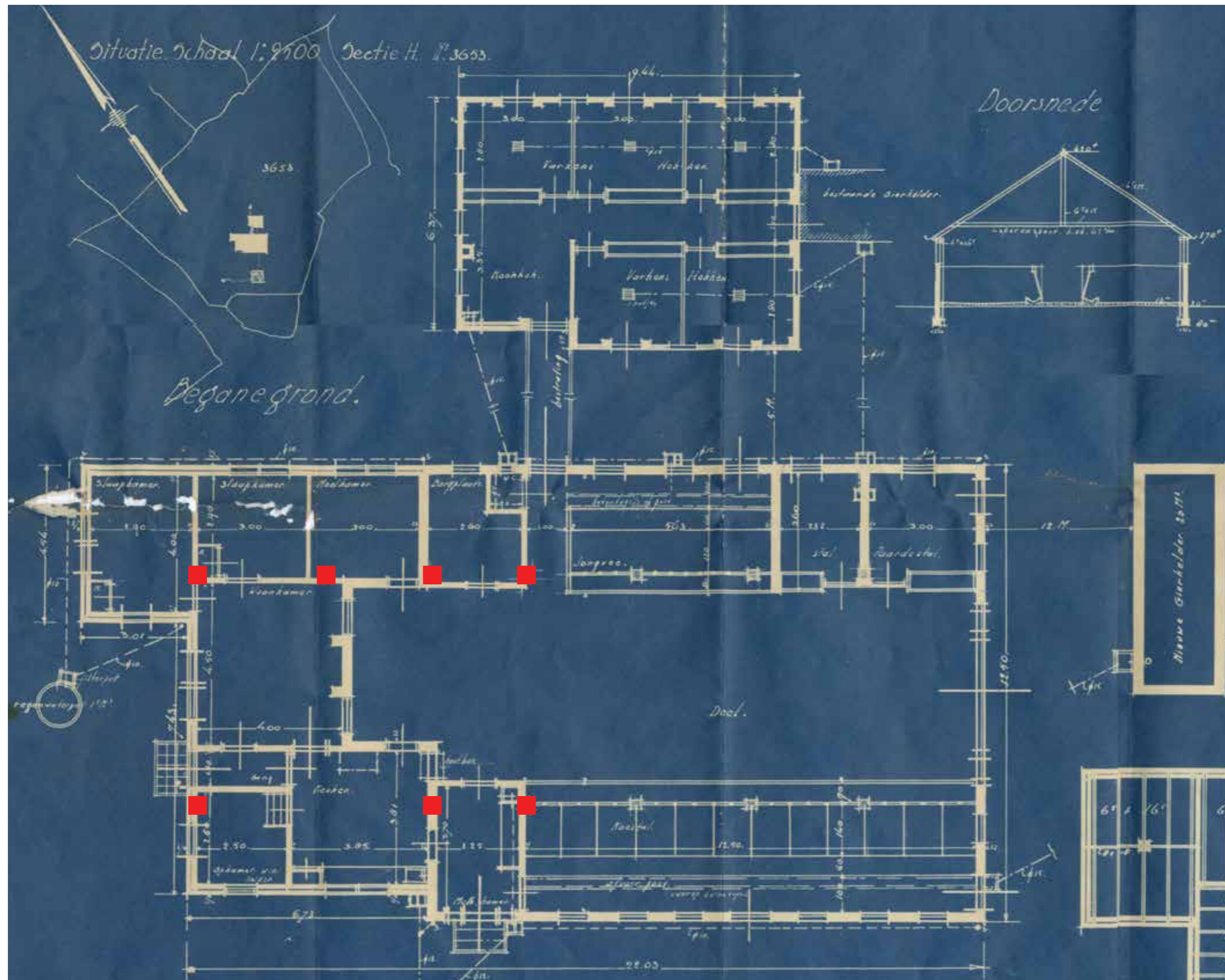

6 ONTSTAANSGESCHIEDENIS HUIS OLDE TEUSSINK

6.1 De eerste verbouwing

Rond 1937 is besloten om de boerderij te vervangen door een nieuw gebouw. Onder leiding van architect Jan Jans is een nieuw plan ontwikkeld. De oude gebinten van het boerderijtje zijn afgezaagd tot net onder de schoring van de hiel en boven op nieuw geplaatste muren gezet. Op de tekening hiernaast is de locatie van de vroegere gebinten op de nieuwe bouw aangegeven. Op de oude bouwtekeningen is een schuur naast

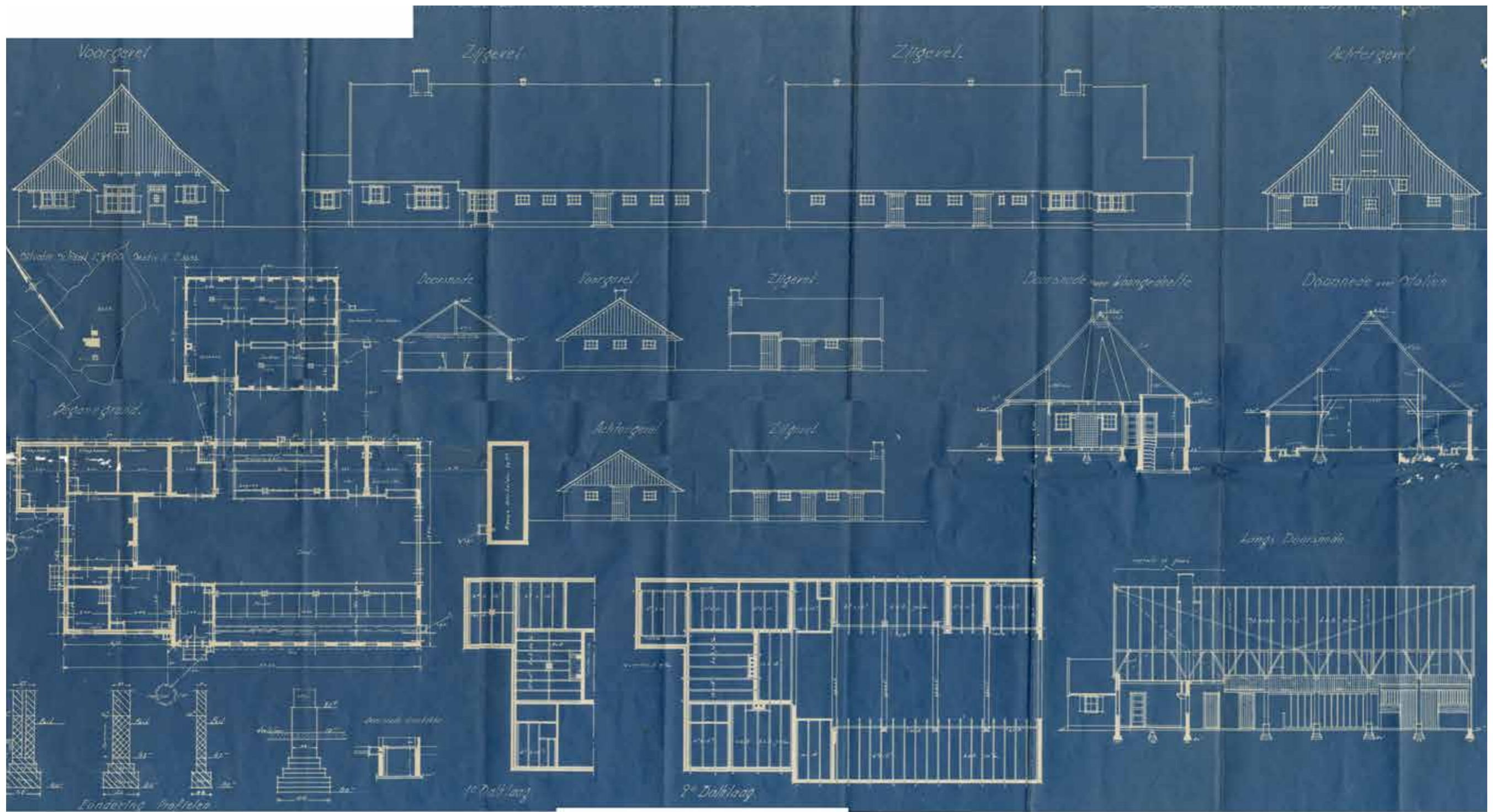
de boerderij gebouwd.

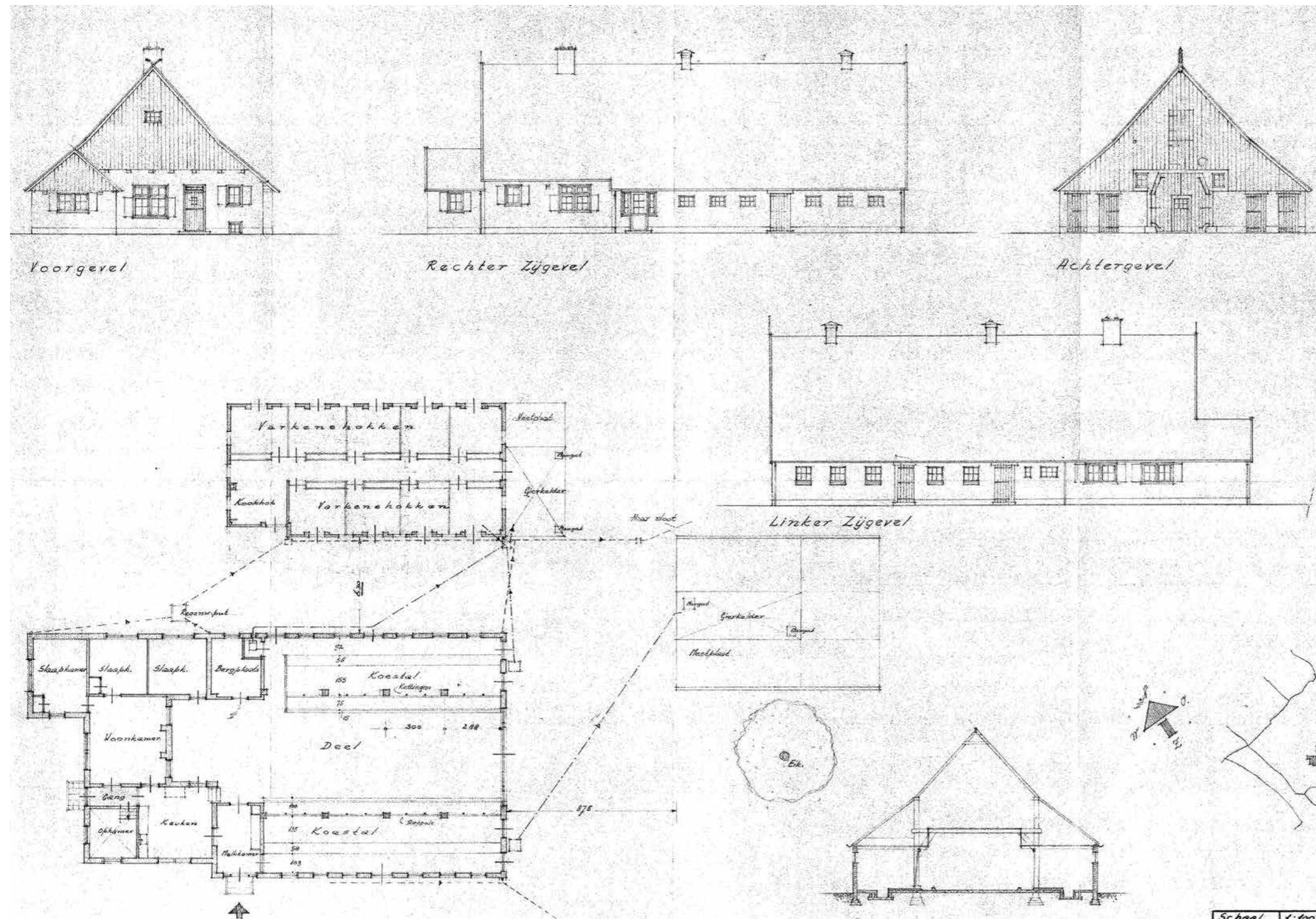
6.2 De uitwerking

De architectuur is een typische Jan Jans vormgeving. De stijl is beïnvloed door door de haagse school met baksteengebruik dat kenmerkend is voor die tijd.

Het nieuwe bedrijfsgedeelte met stallen en een grup werd voortvarend nieuw vorm gegeven. Er werd een moderne vakwerkconstructie gebruikt die verwijst naar de traditionele twentse opzet maar wel in sparrenhout uitgevoerd. De ramen in dit ge-

■ Standers van de oude boerderij

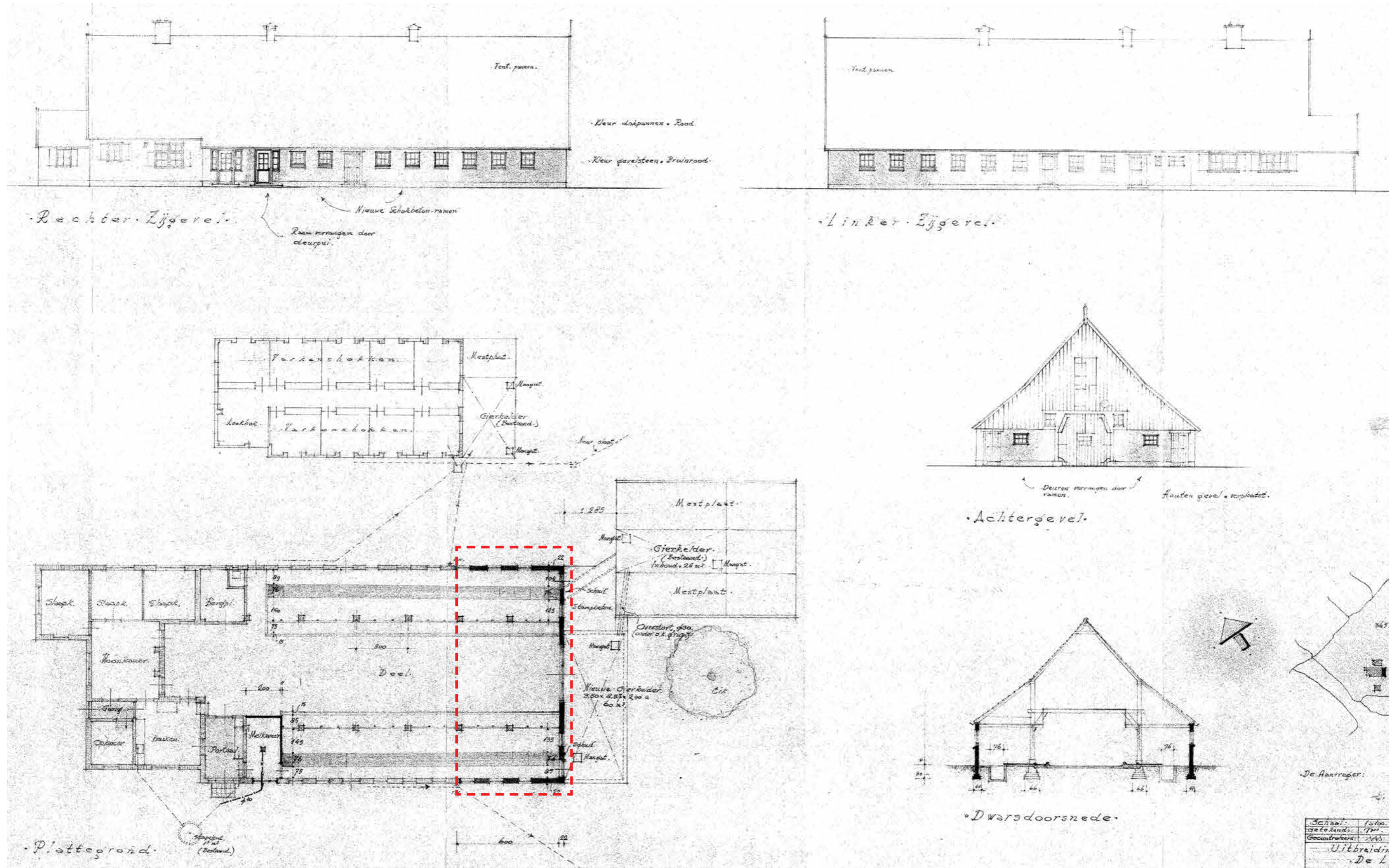
Bestaande situatie rond 1965

deelte werden uitgevoerd in gietijzer.

6.3 De tweede verbouwing

in de jaren 1965-66 is de boerderij opnieuw aangepast. Aan de oostzijde zijn twee traveeën bijgebouwd. De kopgevel aan de oostzijde is 'meeverhuis' met nieuwe uitbouw. Hiernaast is het uitgangspunt van dat moment weergegeven. In de nieuwbouw zijn twee traveeën bijgebouwd. De situatie van de zijdeuren is gewijzigd. De oude gietijzeren ramen zijn vervangen door iets grotere betonnen ramen. De gietijzeren ramen zijn in de schoppe geplaatst.

Hiernaast is de uitbreiding weergege-

Nieuwe situatie rond 1966-67 met uitbouw met twee traveeen

ven.

6.4 Situatie 2016

Op deze en de volgende pagina worden foto's weergegeven van de bouw

Oostgevel

Noordgevel

Westgevel

Hoek zuid-west

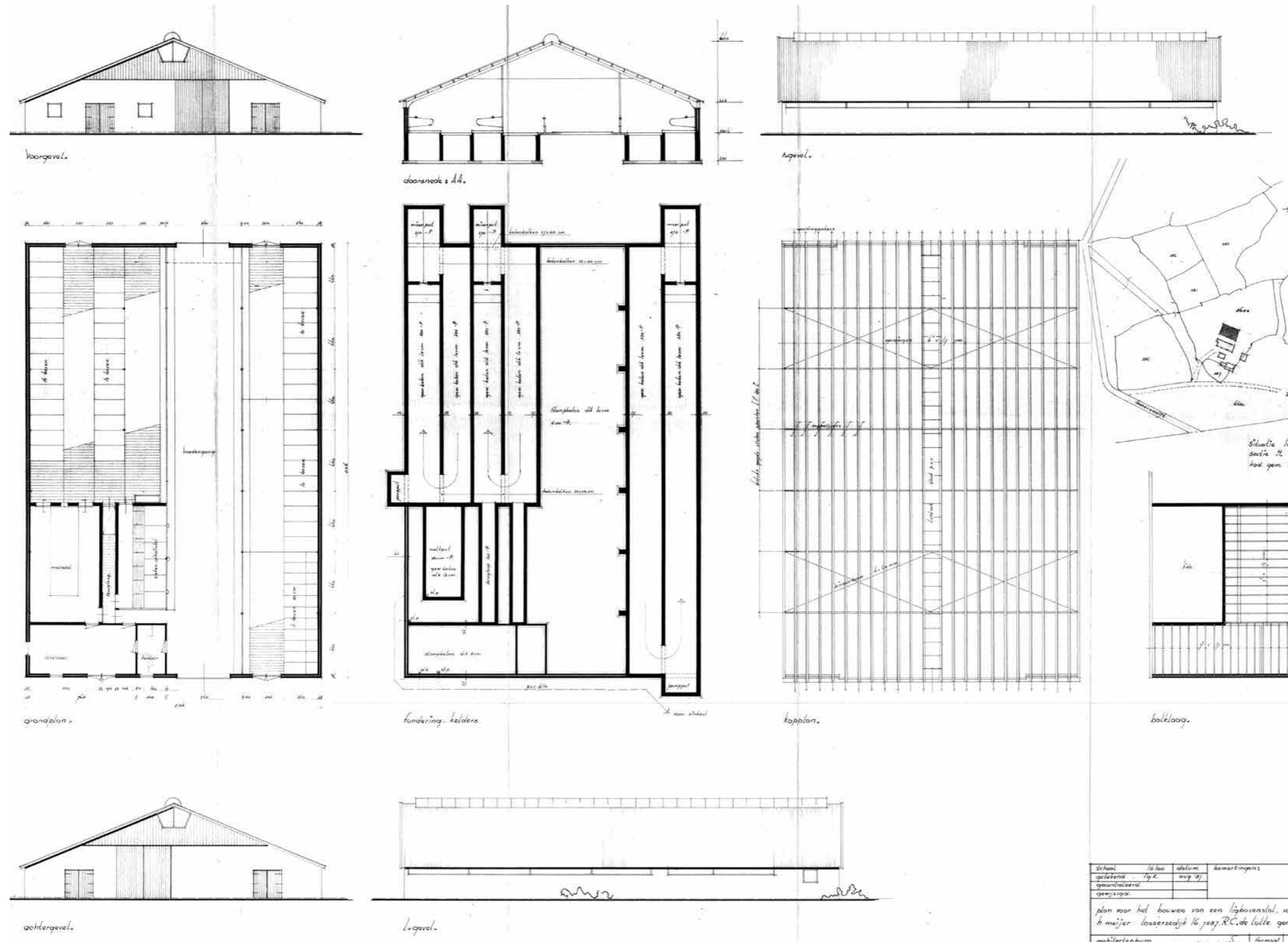

Hoek zuid-oost

zoals die in 2016 het geval is.

7 DE VEESTAL

In 1985 is de bouw van een nieuwe veestal ter hand genomen. De oude schuur aan de noordzijde is daarvoor gesloopt. Hiernaast is dit plan weer gegeven. Op de volgende pagina is het uiteindelijke resultaat te zien. Deze schuur zal in 2017 worden

■ gesloopt in het kader van de regeling rood-voor-rood.

■ 8 BIJGEBOUWEN

■ 8.1 De schoppe

■ Aan de zuidzijde heeft altijd een schuur gestaan, de schoppe. Het is in de basis een vakwerkschuur. Het vakwerk is nog aanwezig maar in slechte staat. Vermoedelijk ten tijde van de tweede verbouwing in 1966 zijn de zijwanden met nieuw metselwerk opgemetseld en voorzien van de ramen uit de boerderij. Rond 2013 zijn de gevels vervangen waarbij de windveren een te dikke opbouw heb-

ben gekregen.

8.2 De kleine kapschuur

Aan de oostzijde was een schuur aanwezig. Dit was een kleine veestal met een grupje. In de negentiger jaren is deze schuur vervangen door een nieuwe kapschuur. Van de oorspronkelijk schuur zijn geen beelden meer teruggevonden. Hiernaast is een beeld van de nieuwe schuur weerge-

geven.

8.3 De grote kapschuur

Vermoedelijk nog voor de tweede wereldoorlog is er een kapschuur gebouwd. De constructie bestaat uit rondhout van sparren. Het dak is van asbestplaten vervaardigd. Deze schuur is in slechte staat en zal in 2017 worden herbouwd.

8.4 De kleine schuur

Tussen de schoppe en de grote kap-schuur bevindt zich een kleine lage schuur die voor opslag is gebruikt. Deze schuur is vermoedelijk gebouwd ten tijde van de tweede verbouwing. Het dak is een asbestdak. Deze schuur zal in 2017 worden gesloopt in het kader van de regeling rood-voor-rood.

- **8.5 De jongveestal**
- In het veld aan de westzijde bevindt zich een oude jongveestal. De bouw stamt vermoedelijk van vóór of net na de tweede wereldoorlog. De locatie ligt merkwaardig aan de rand van de es maar wel aan de voormalige hoofdweg die door de laan liep.. Op de volgende pagina's worden fotos van de situatie in 2016 weergegeven.

9 DE ERFSITUATIE IN 2017

Op het volgende overzicht is de bestaande situatie op het erf weergegeven.

Zicht op het erf vanuit het landschap vanuit het westen.

